

tum autem hic dicimus libertatis, cuius nempe is erat honor, ea vis atque auctoritas, ut, pendente lite prius de liberali causa cognosceretur, quam de crimine constitueretur (k). Ante omnia autem tenendum, generale hoc omnium temporum ἀξίωμα placuisse veteribus, eos, qui nascuntur, matrum conditionibus uti (l), unde notissimum illud effatum: *partus sequitur ventrem*. Prisci porro iuris conditores tempus natiuitatis spectabant, adeo, ut si libera conceperit, postea ancilla facta pariat, qui inde nascatur, seruus sit. Cuius quidem rei testis dignissimus est CAIVS (m) in Institutionibus, ubi, *Regula iuris*, inquit, *hoc continet, ut qui — — non de legitimo matrimonio concipiuntur, statum sumant eo tempore, quo nascuntur*. Mox autem haec res vehementer immutata est. Iam enim HADRIANVS hanc normam in nonnullis deseruit, veluti, in mulieris ad vltimum supplicium damnatae partu (n), alii autem deinceps maluerunt conceptionis tempus spectari (o), vel potius, libertatis fauore inducti, nullum certum & vnicum tempus praestituerunt, sed partum liberum esse voluerunt, modo mater vel momento conceptionis, vel editionis, vel denique intermedio libera fuerit, hac addita ratione, *quod calamitas matris non debeat nocere ei, qui in ventre est* (p). Quibus quidem omnibus consideratis, nemini dubium esse potest, Senatusconsulti tempore liberos, quos mater ingenua conceperat, post in seruitutem de-

C 2

lapfa

(k) L. 1, 3, 4 & 6. C. de ordin. cognit.

(l) L. 28. & ult. C. de liber. caus.

L. 7. C. de R. V. VLPPIANVS tit. 5.

§. 5. L. 24. D. de stat. hom.

(m) Instit. L. 1. t. 4. §. 9. cui adde

VLPPIAN. tit. 5. §. fin. & NERA-

TIYM in L. 9. D. ad municip.

(n) L. 18. D. de stat. hom. Vid.

SCHVLTING. ad CAIVM loco memorato

(o) L. 4. C. de poen.

(p) MARCIANVS in L. 5. §. 2. D. de stat. hom. pr. I. de ingen.